

μυαλό

μυαλό, το, ουσ. [<μσν. μυαλόν <μτγν. μυαλός <αρχ. μυελός], το μυαλό, ο εγκέφαλος. **1.** η αντίληψη, η εξυπνάδα: «το μυαλό είναι αυτό που κάνει τον άνθρωπο να ξεχωρίζει απ' τα ζώα». **2.** η σύνεση: «όταν ενεργεί κανείς χωρίς μυαλό, μπαίνει σε περιπέτειες». **3.** ο αρχηγός, αυτός που αποφασίζει και οργανώνει ένα σχέδιο, μια επιχείρηση, νόμιμη ή παράνομη: «το μυαλό εδώ μέσα είμαι εγώ, κι αν έχει κανείς αντίρρηση, να το πει απ' την αρχή». **4.** στον πλ. **τα μυαλά**, φαγητό που αποτελείται κυρίως από μυαλό: «μυαλά πανέ || μυαλά σοτέ». Υποκορ. **μυαλουδάκι, το** (βλ. λ.). Σπάνια ακούγεται λανθασμένα και **μυαλός, ο**. (Ακολουθούν 322 φρ.)·

- αγύριστα μυαλά ή αγύριστο μυαλό, άνθρωπος που δεν αλλάζει γνώμη και όταν ακόμη έχει άδικο, ο αμετάπειστος, ο ισχυρογνώμονας: «απ' τη στιγμή που επιμένει σ' αυτό που σου είπε, μην προσπαθείς να του αλλάξεις γνώμη, γιατί έχει αγύριστο μυαλό». Συνών. *αγύριστο κεφάλι*·

- αδειάζω το μυαλό μου, σβήνω κάθε σκέψη από τη μνήμη μου, δε σκέφτομαι τίποτα: «μόλις πέφτω στο κρεβάτι, κοιμάμαι αμέσως, γιατί έχω μάθει ν' αδειάζω το μυαλό μου, κι έτσι, δε με απασχολεί τίποτα, που θα μπορούσε να με κρατήσει ξυπνητό»· βλ. και φρ. *άδειασε το μυαλό μου*·

- άδειασαν τα μυαλά του, βλ. συνηθέστ. *χύθηκαν τα μυαλά του*·

- άδειασε το μυαλό μου, έπαθα αμνησία, δε θυμάμαι τίποτα: «κοιτούσα μια ώρα τον μπατζανάκη μου και δεν μπορούσα να θυμηθώ ποιος είναι, λες και άδειασε το μυαλό μου»· βλ. και φρ. *αδειάζω το μυαλό μου*·

- ακονίζω το μυαλό μου, εξασκώ το μυαλό μου πάνω σε κάτι: «όταν έχω ελεύθερο καιρό, λύνω διάφορες μαθηματικές ασκήσεις για ν' ακονίζω το μυαλό μου»·

- ακονισμένο μυαλό, χαρακτηρίζει το πανέξυπνο άτομο: «έχω γνωρίσει πολλούς έξυπνους ανθρώπους, αλλά τέτοιο ακονισμένο μυαλό πρώτη μου φορά συνάντησα»·

- αλλάζω μυαλό ή αλλάζω μυαλά, αλλάζω συμπεριφορά, συνειρίζομαι, σταματώ μια κακή μου δραστηριότητα: «όλοι του 'λεγαν ν' αλλάξει μυαλό, γιατί θα καταστραφεί, αλλά αυτός συνέχισε να χαρτοπαίζει, ώσπου έχασε όλη του την περιουσία». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν αλλάζω εγώ μυαλά, σ' αγαπάω μεν αλλά, έτσι ήμουν έτσι είμαι κι έτσι θα 'μαι*)·

- άλλο λέει η καρδιά κι άλλο λέει το μυαλό, βλ. λ. *καρδιά*·

- άνθρωπος με μυαλό, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·

- άνθρωπος χωρίς μυαλό, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·

- από μυαλό άλλο τίποτα, βλ. φρ. *από μυαλό να φάν' κι οι κότρες*·

- από μυαλό να φάν' κι οι κότρες, λέγεται με ειρωνική διάθεση για άτομο που είναι ανόητο, κουτό: «έχει καθόλου μυαλό ο τάδε, για να του αναθέσω μια δουλειά; -Τι να σου πω, από μυαλό να φαν' κι οι κότρες»· βλ. και φρ. ... *να φάν' κι οι κότρες*, λ. *κότα*·

- βάζω κάτι στο μυαλό μου ή βάζω στο μυαλό μου κάτι, σκέφτομαι επίμονα να κάνω, να πραγματοποιήσω κάτι: «αν βάλει κάτι στο μυαλό του αυτός ο άνθρωπος, δεν υπάρχει περίπτωση να μην το πραγματοποιήσει»·

- βάζω με το μυαλό μου, **α.** σκέφτομαι, φαντάζομαι, λογαριάζω, σχεδιάζω: «κάθε φορά που πλησιάζει καλοκαίρι, βάζω με το μυαλό μου να πάω στα νησιά, αλλά πού τέτοια τύχη!». **β.** θεωρώ ενδεχόμενο κάτι, υποθέτω, υποπτεύομαι: «δεν ξέρω τι σκέφτεσαι εσύ, εγώ όμως βάζω με το μυαλό μου πως κι ο τάδε είναι μπερδεμένος σ' αυτή τη βρομοδουλειά»·

- βάζω με το μυαλό μου ό,τι λάχει, βλ. φρ. *βάζω με το μυαλό μου ό,τι να 'ναι*·

- *βάζω με το μυαλό μου ό,τι να 'ναι*, κάνω διάφορες σκέψεις, ιδίως δυσάρεστες: «όταν αργούν να γυρίσουν τα παιδιά μου στο σπίτι, βάζω με το μυαλό μου ό,τι να 'ναι»·
- *βάζω μυαλά ή βάζω μυαλό*, συμμορφώνομαι, συνετίζομαι, φρονιμεύω: «αν δε βάλεις μυαλό, θα καταστραφείς». (Λαϊκό τραγούδι: *κάτσε καλά, κάτσε καλά, θα σ' αφήσουνε ταπί κυρ Αντρέα πι και φι, **βάλε μυαλά** κι έχεις παιδιά*)·
- *βάζω πολλά με το μυαλό μου*, σκέφτομαι, υποπτεύομαι πολλά, ιδίως δυσάρεστα: «πρώτη φορά είναι που δεν έρχεται ο τάδε στο ραντεβού μας, γι' αυτό βάζω πολλά με το μυαλό μου»·
- *βάζω στο μυαλό μου*, βλ. συνηθέστ. *βάζω στο νου μου*, λ. νους·
- *βάζω το κακό με το μυαλό μου ή βάζω το κακό στο μυαλό μου*, βλ. συνηθέστ. *βάζω το κακό με το νου μου*, λ. νους·
- *βάζω το μυαλό μου να δουλέψει*, χρησιμοποιώ το μυαλό μου, κάνω τους απαραίτητους λογικούς συνδυασμούς, ενεργώ έξυπνα: «για να πιάσεις το νόημα, πρέπει να βάλεις το μυαλό σου να δουλέψει || βάλε το μυαλό σου να δουλέψει και θα βρεις την άκρη του προβλήματός σου»·
- *βάζω χίλια δυο με το μυαλό μου*, βλ. φρ. *βάζω πολλά με το μυαλό μου*·
- *βάλ' το (καλά) στο μυαλό σου!* (κατηγορηματικά) κατάλαβέ το! χώνεψέ το(!): «δε θα σου δώσω τα λεφτά που μου ζητάς, βάλ' το καλά στο μυαλό σου! || βάλ' το καλά στο μυαλό σου πως τα ξενύχτια θα σε καταστρέψουν». (Λαϊκό τραγούδι: *δε σε μισώ κι αν μου 'φυγες και **βάλ' το στο μυαλό σου**, αχάριστα κι αν φέρθηκες δε θέλω το κακό σου*)·
- *βάλε βούλα στο μυαλό σου*, βλ. λ. [βούλα](#)·
- *βάλε μυαλό*, γιατί θα σου βάλω κρέας ή *βάλε μυαλό*, να μη σου βάλω κρέας (ενν. στον κόλο σου), συμμορφώσου, γιατί αλλιώς θα σου επιβάλω τη σεξουαλική πράξη και, κατ' επέκταση, συμμορφώσου, γιατί θα σε τιμωρήσω σκληρά, παραδειγματικά: «στο λέω για τελευταία φορά, βάλε μυαλό, γιατί θα σου βάλω κρέας»·
- *βασανίζω το μυαλό μου*, **α.** σκέφτομαι πάρα πολύ, εξετάζω λεπτομερειακά τα υπέρ και τα κατά μιας δουλειάς ή μιας υπόθεσης, πριν πάρω μια απόφαση ή πριν προβώ σε μια ενέργεια: «βασάνισα πολύ το μυαλό μου, ώσπου να καταλήξω στην απόφαση ν' αναλάβω τη δουλειά». **β.** σκέφτομαι δυσάρεστα πράγματα: «βασανίζει το μυαλό του με την ιδέα πως του απατάει η γυναίκα του»· βλ. και φρ. *στύβω το μυαλό μου*·
- *βγάζω απ' το μυαλό μου (κάτι)*, **α.** φαντάζομαι: «κάθε τόσο βγάζει απ' το μυαλό του πως τον κατηγορώ». **β.** επινωώ, μηχανεύομαι, σοφίζομαι: «έβγαλε απ' το μυαλό του χίλια δυο ψέματα για να μου πάρει τη δουλειά μεσ' απ' τα χέρια». **γ.** παύω να ελπίζω, να περιμένω, ιδίως κάτι καλό: «με την κρίση που υπάρχει στην αγορά, έβγαλα απ' το μυαλό μου πως μπορώ ν' αγοράσω καινούριο αυτοκίνητο». Συνών. *βγάζω απ' το κεφάλι μου (κάτι) / βγάζω απ' το νου μου (κάτι)*·
- *βγάλ' το απ' το μυαλό σου*, **α.** δεν πρόκειται να ενεργήσω με τον τρόπο που μου προτείνεις, ιδίως δεν πρόκειται να σου δώσω αυτό που μου ζητάς: «αν έχεις την εντύπωση πως θα σου ξαναδώσω δανεικά, βγάλ' το απ' το μυαλό σου». **β.** πάψε να σκέφτεσαι κάτι που σου είναι οδυνηρό, ξεχασέ το: «αν θέλεις να ηρεμήσεις, βγάλ' το απ' το μυαλό σου πως σε απάτησε αυτή η γυναίκα». (Λαϊκό τραγούδι: ***απ' το μυαλό σου βγάλε το** ό,τι έχω καμωμένο, γιατί κοντά σε σένανε πάντα πιστή θα μένω*). Συνών. *βγάλ' το απ' το κεφάλι σου / βγάλ' το απ' το νου σου*·
- *γεννάει το μυαλό του*, είναι επινοητικός, κατεβάζει ιδέες: «κάθε τόσο στήνει και μια καινούρια δουλειά, γιατί είναι άνθρωπος που γεννάει το μυαλό του»·
- *γλώσσα παπούτσι*, αλλά *μυαλό κουκούτσι*, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- *γλώσσας μάκρεμα*, *μυαλού κόντεμα*, βλ. λ. [γλώσσα](#)·

- γράφ' το καλά στο μυαλό σου ή γράφ' το καλά μέσ' το μυαλό σου ή γράψ' το καλά στο μυαλό σου ή γράψ' το καλά μέσ' στο μυαλό σου, εντύπωςέ το καλά στη μνήμη σου, να το θυμάσαι. Λέγεται περισσότερο με απειλητική διάθεση: «γράφ' το καλά μέσ' το μυαλό σου αυτό που είπες για μένα, γιατί δε θα τ' αφήσω να περάσει έτσι». (Λαϊκό τραγούδι: ήταν σκληρός, ήταν πικρός ο χωρισμός της, πέρασα βάσανα μεγάλα και πολλά, μα της το είπα να το **γράψει στο μυαλό της** ο τελευταίος θα γελάσει πιο καλά).

- γυρίζει στο μυαλό μου (κάτι), **α.** (με συναισθηματική φόρτιση) θυμάμαι, νοσταλγώ κάτι : «πάντα γυρίζει στο μυαλό μου η γειτονιά που μεγάλωσα». **β.** δεν μπορώ να ξεχάσω, μου γίνεται έμμομη ιδέα κάτι: «γυρίζει στο μυαλό μου συνέχεια η προσβολή που μου έχεις κάνει».

- γυρίζει το μυαλό μου, βρίσκομαι σε πλήρη σύγχυση, δεν μπορώ να σκεφτώ σωστά, ιδίως λόγω πολλών προβλημάτων: «έχω τόσα πολλά προβλήματα, που γυρίζει το μυαλό μου».

- δε βάζει μυαλά ή δε βάζει μυαλό, δε συμμορφώνεται, δε συνετίζεται, δε φρονιμεύει: «χίλιες φορές τον έχω συμβουλέψει ν' αφήσει αυτές τις παλιοπαρέες, αλλά δε βάζει μυαλό». (Τραγούδι: άσπρισε η κούτρα σου Μιχάλη, αλλά **μυαλό δεν έχεις βάλει**).

- δε βγαίνει απ' το μυαλό μου, δεν ξεχνώ, δεν μπορώ να ξεχάσω, ιδίως κάτι κακό: «δε βγαίνει απ' το μυαλό μου πώς κάθισε και είπε τέτοιες ανοησίες για μένα»· βλ. και φρ. **δεν ξεκολλάει απ' το μυαλό μου**.

- δε θέλει μυαλό ή δε θέλει και πολύ μυαλό, είναι αυτονόητο: «αν πέσει κανείς απ' το πέμπτο πάτωμα, θα σκοτωθεί, έτσι δεν είναι; -Δε θέλει και πολύ μυαλό».

- δε σκοτίζει το μυαλό του, δεν ενδιαφέρεται, δε στενοχωριέται για κάτι, αδιαφορεί εντελώς: «δε σκοτίζει το μυαλό του για τα πολιτικά». (Λαϊκό τραγούδι: **δε σκοτίζω το μυαλό μου**· θα χορέψω ζεϊμπεκιά· κι αν μου έφυγε η μικρή μου δεν θα στενοχωρηθώ· θα τραβήξω τα ποτήρια και θα πάω να κοιμηθώ).

- δε στέκει καλά στα μυαλά του ή δε στέκεται καλά στα μυαλά του, έχει διανοητικά προβλήματα, είναι πειραγμένος: «μην παίρνεις στα σοβαρά αυτά που σου λέει, γιατί δε στέκει καλά στα μυαλά του ο άνθρωπος».

- δε φεύγει απ' το μυαλό μου, βλ. φρ. **δε βγαίνει απ' το μυαλό μου**.

- δεν αλλάζει μυαλά ή δεν αλλάζει μυαλό, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, δεν αλλάζει τις κακές του συνήθειες, δε συμμορφώνεται: «ο γιατρός του συμβούλεψε να κόψει το τσιγάρο μαχαίρι, αλλά αυτός δεν αλλάζει μυαλά και καπνίζει σαν φουγάρο». (Λαϊκό τραγούδι: **δεν αλλάζω εγώ μυαλά** σ' αγαπάω μεν αλλά, έτσι ήμουν έτσι είμαι κι έτσι θα 'μαι).

- δεν είναι καλά στα μυαλά του, βλ. φρ. **δε στέκει καλά στα μυαλά του**.

- δεν είναι στα μυαλά του, δε σκέφτεται σωστά, λογικά, έχει διανοητικά προβλήματα και, κατ' επέκταση, τρελάθηκε, παραφρόνησε: «δεν παίρνουμε τοις μετρητοίς αυτά που λέει, γιατί δεν είναι στα μυαλά του ο άνθρωπος». Συνών. **δεν είναι στα γνωστικά του / δεν είναι στα καλά του / δεν είναι στα λογικά του / δεν είναι στα συγκαλά του / δεν είναι στα σωστά του**.

- δεν έπηξαν ακόμα τα μυαλά του ή δεν έπηξε ακόμα το μυαλό του, δεν ωρίμασε διανοητικά, ενεργεί, συμπεριφέρεται ανόητα, επιπόλαια: «μην του εμπιστευόσαι δύσκολες δουλειές, γιατί είναι παιδί και δεν έπηξε ακόμα το μυαλό του». (Λαϊκό τραγούδι: για κόψε τις φιγούρες σου και τα παινέματά σου, χρόνια τραβιέσαι στο γκεζί **δεν πήξαν τα μυαλά σου**);

- δεν έχει δράμι μυαλό, βλ. φρ. **δεν έχει κουκούτσι μυαλό**. (Λαϊκό τραγούδι: τον ξέρετε, μωρέ παιδιά, της γειτονιάς το βλάμη; Τον λένε μαχαλόμαγκα, **μυαλό δεν έχει δράμι**).

- δεν έχει καθόλου μυαλό, βλ. φρ. **δεν έχει κουκούτσι μυαλό**.

- δεν έχει κουκούτσι μυαλό, **α.** είναι ολωσδιόλου άμυαλος, ανόητος, κουτός, βλάκας: «ακόμα και στη θάλασσα

να τον στείλεις, δε θα σου φέρει νερό, γιατί δεν έχει κουκούτσι μυαλό». **β.** είναι παράτολμος, ριψοκίνδυνος: «μόνο ο τάδε θα μπορούσε να επιχειρήσει ένα τέτοιο σάλτο, γιατί δεν έχει κουκούτσι μυαλό»·

- δεν έχει μπιτ μυαλό, βλ. φρ. δεν έχει κουκούτσι μυαλό·

- δεν έχει μυαλό, **α.** είναι άμυαλος, ανόητος, κουτός, βλάκας: «δεν μπορώ να κάνω δουλειά μαζί του, γιατί δεν έχει μυαλό». **β.** είναι παράτολμος, ριψοκίνδυνος: «βεβαίως και δεν τολμώ να κάνω ό,τι κάνει ο τάδε, γιατί αυτός δεν έχει μυαλό». (Λαϊκό τραγούδι: κι αν καταστραφώ εγώ παίρνω το ρίσκο πέφτω στα βαθιά **μυαλό δεν έχω** πια)·

- δεν έχει μυαλό για..., δεν έχει τη διάθεση, την όρεξη, δεν είναι συγκεντρωμένος για να κάνει κάτι: «απ' τη μέρα που γνώρισε αυτή την κοπέλα, δεν έχει μυαλό για διάβασμα»·

- δεν έχει μυαλό στο κεφάλι του, βλ. φρ. δεν έχει μυαλό·

- δεν έχει μυαλό ούτε για δείγμα, βλ. φρ. δεν έχει κουκούτσι μυαλό·

- δεν έχει ντιπ μυαλό, βλ. φρ. δεν έχει κουκούτσι μυαλό·

- δεν έχει σταλιά μυαλό, βλ. φρ. δεν έχει κουκούτσι μυαλό·

- δεν έχει τα μυαλά στο κεφάλι του ή δεν έχει το μυαλό στο κεφάλι του, δε σκέφτεται σωστά, δεν ενεργεί σωστά, όχι επειδή έχει διανοητικά προβλήματα, αλλά γιατί απασχολεί τη σκέψη του κάτι άλλο από αυτό που κάνει, γιατί είναι αφηρημένος: «μπορεί να διαβάζει απ' το πρωί, αλλά δεν έμαθε τίποτα, γιατί δεν έχει το μυαλό στο κεφάλι του»·

- δεν κατεβάζει το μυαλό του, δεν είναι εύστροφος, επινοητικός: «με την παραμικρή δυσκολία τα χάνει, γιατί δεν κατεβάζει το μυαλό του». Συνών. δεν κατεβάζει η γκλάβα του / δεν κατεβάζει η κεφάλα του / δεν κατεβάζει η κόκα του / δεν κατεβάζει η κούτρα του / δεν κατεβάζει ο νους του / δεν κατεβάζει το κεφάλι του / δεν κατεβάζει το νιονιό του / δεν κατεβάζει το ξερό του· βλ. και φρ. δεν παίρνει στροφές το μυαλό του, λ. στροφή·

- δεν κόβει το μυαλό του ή δεν του κόβει το μυαλό, δεν αντιλαμβάνεται κάτι εύκολα, είναι αργόστροφος: «πρέπει να του το δείξεις πολλές φορές πώς να το κάνει, γιατί δεν κόβει το μυαλό του». Συνών. δεν κόβει η γκλάβα του ή δεν του κόβει η γκλάβα / δεν κόβει η κεφάλα του ή δεν του κόβει η κεφάλα / δεν κόβει η κόκα του ή δεν του κόβει η κόκα / δεν κόβει η κούτρα του ή δεν του κόβει η κούτρα / δεν κόβει ο νους του ή δεν του κόβει ο νους / δεν κόβει το κεφάλι του ή δεν του κόβει το κεφάλι / δεν κόβει το νιονιό του ή δεν του κόβει το νιονιό / δεν κόβει το ξερό του ή δεν του κόβει το ξερό·

- δεν ξεκολλάει απ' το μυαλό μου, έχω έμμομη ιδέα για κάποιον ή για κάτι: «δεν ξεκολλάει απ' το μυαλό μου πως η γυναίκα μου έχει εραστή || δεν ξεκολλάει απ' το μυαλό μου πως με πρόδωσε ο φίλος, μου»·

- δεν ξέρω τι έχει στο μυαλό του, δεν ξέρω τι σκέφτεται, πώς σκέφτεται να ενεργήσει: «απ' τη στιγμή που δεν ξέρω τι έχει στο μυαλό του, πώς θέλεις να σου πω τι θα κάνει;»·

- δεν ορίζω το μυαλό μου, βλ. φρ. δεν ορίζω το νου μου, λ. νους·

- δεν παίρνει στροφές το μυαλό του ή το μυαλό του δεν παίρνει στροφές, βλ. λ. [στροφή](#)·

- δεν τα βγάζω απ' το μυαλό μου, δεν τα υποθέτω, δεν τα φαντάζομαι, είναι πραγματικά, αληθινά αυτά που σου λέω, δεν είναι δικά μου κατασκευάσματα: «θέλω να πιστέψεις αυτά που σου λέω, γιατί δεν τα βγάζω απ' το μυαλό μου». Συνών. δεν τα βγάζω απ' την κοιλιά μου·

- δεν τα παίρνει το μυαλό του (ενν. τα γράμματα), είναι ανεπίδεκτος μαθήσεως: «όσα φροντιστήρια κι αν του 'καναν, όσους καθηγητές κι αν φώναξαν οι γονείς του να τον προγυμνάσουν, ε, δεν τα παίρνει το μυαλό του, πάει και τέλειωσε». Συνών. δεν τα παίρνει η γκλάβα του / δεν τα παίρνει η κεφάλα του / δεν τα παίρνει η κόκα

του / δεν τα παίρνει η κούτρα του / δεν τα παίρνει το κεφάλι του / δεν τα παίρνει το νιοιό του / δεν τα παίρνει το ξερό του·

- δεν το βάζει το μυαλό μου! βλ. συνηθέστ. δεν το χωράει το μυαλό μου(!)·

- δεν το χωράει το μυαλό μου! δεν μπορώ να το φανταστώ, δεν μπορώ να το πιστέψω, μου είναι απίστευτο, αδιανόητο: «δεν το χωράει το μυαλό μου, μετά από τέτοια αγάπη που είχαν, να φτάσουν στο χωρισμό!». (Λαϊκό τραγούδι: **δεν το χωράει το μυαλό κι ο νους μ' ακόμα μέχρι χτες φιλιά στο στόμα μου 'δινες εσύ. Γιατί κακούργα αχ! γιατί να με προδώσεις, σε μια νύχτα να μου φέρεις την καταστροφή;**)·

- δεν του 'μεινε δράμι μυαλό, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δεν του 'μεινε καθόλου μυαλό, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό, από ένα σημείο και πέρα η συμπεριφορά του έγινε ακόμα χειρότερη, έχασε εντελώς το μυαλό του, θεωρείται πια εντελώς ανεύθυνος, ασύνετος, δε λογαριάζει τίποτε: «απ' τη μέρα που γνώρισε αυτή τη σουρλουλού, δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό και κινδυνεύει να τινάξει το σπίτι του στον αέρα»·

- δεν του 'μεινε μπιτ μυαλό, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δεν του 'μεινε μυαλό, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δεν του 'μεινε μυαλό ούτε για δείγμα, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δεν του 'μεινε ντιπ μυαλό, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δεν του 'μεινε σταλιά μυαλό, βλ. φρ. δεν του 'μεινε κουκούτσι μυαλό·

- δουλεύει το μυαλό του, είναι εύστροφος, έξυπνος, επινοητικός: «δε σταματάει μπροστά σε κανένα εμπόδιο, γιατί δουλεύει το μυαλό του»·

- δράμι μυαλό! βλ. φρ. κουκούτσι μυαλό(!)·

- έγινε το μυαλό μου κουρκούτι ή έγινε κουρκούτι το μυαλό μου, βλ. συνηθέστ. κουρκούτιασε το μυαλό μου·

- εδώ σταματάει το μυαλό του ανθρώπου, λέγεται στην περίπτωση που δεν μπορούμε να κατανοήσουμε το λόγο για τον οποίο είπε ή έκανε κάποιος κάτι, όχι γιατί μας λείπει η νοημοσύνη, αλλά επειδή το θεωρούμε πέρα για πέρα έξω από τα παραδεκτά όρια: «σκότωσε το παιδί του, γιατί πήγε κινηματογράφο χωρίς να πάρει την άδειά του. -Εδώ σταματάει το μυαλό του ανθρώπου»·

- είναι ανάπηρος στο μυαλό, (ειρωνικά) είναι διανοητικά καθυστερημένος: «μην τον μαλώνεις τον άνθρωπο, γιατί είναι ανάπηρος στο μυαλό»·

- είναι ανοιχτό μυαλό, βλ. φρ. έχει ανοιχτό μυαλό·

- είναι αργός στο μυαλό, είναι αργόστροφος, είναι βραδύνους: «για να καταλάβει κάτι, πρέπει να του το πεις πολλές φορές, γιατί είναι αργός στο μυαλό»·

- είναι γερό μυαλό, βλ. φρ. είναι πολύ μυαλό·

- είναι καλό μυαλό, σκέφτεται σωστά, έξυπνα: «όταν έχω κάποιο πρόβλημα, παίρνω τη γνώμη του τάδε, γιατί είναι καλό μυαλό»·

- είναι κοφτερό μυαλό, βλ. φρ. έχει κοφτερό μυαλό·

- είναι μεγάλο μυαλό, βλ. φρ. είναι πολύ μυαλό·
- είναι μικρός στο μυαλό, είναι μικρόνους, δεν είναι έξυπνος: «μην του βάλεις να κάνει δύσκολα πράγματα, γιατί είναι μικρός στο μυαλό και δε θα τα καταφέρει»·
- είναι να χάνεις το μυαλό σου! έκφραση έντονης απορίας για κάτι που βλέπουμε ή μας λένε ή για κάτι που έγινε ή γίνεται και που είναι αδύνατο να το πιστέψουμε: «είναι να χάνεις το μυαλό σου πώς τα κατάφερε απ' τη μια μέρα στην άλλη αυτός ο άνθρωπος κι έγινε ζάμπλουτος!». (Λαϊκό τραγούδι: **είναι να χάνεις το μυαλό σου εδώ και πέρα, μας έχουν πάρει οι γυναίκες τον αέρα**)·
- είναι πειραγμένο το μυαλό του, βλ. φρ. έχει πειραγμένο μυαλό·
- είναι(πολύ) μυαλό, **α.** είναι (πολύ) έξυπνος, είναι τετραπέρατος: «δεν μπορείς να τον στριμώξεις, γιατί είναι πολύ μυαλό και πάντα βρίσκει τον τρόπο να ξεγλιστρά». **β.** είναι (πολύ) ειδικός σε μια τέχνη: «κάθε φορά που έχω πρόβλημα με τ' αυτοκίνητό μου, το πηγαίνω στον τάδε μηχανικό, γιατί είναι πολύ μυαλό». **γ.** (γενικά) έχει (πολλές) γνώσεις, είναι διάνοια: «ό,τι και να τον ρωτήσεις, το ξέρει, γιατί είναι πολύ μυαλό»·
- είναι σκόρπιο το μυαλό μου, βλ. φρ. σκόρπισε το μυαλό μου·
- είναι στενό μυαλό, βλ. φρ. έχει στενό μυαλό·
- είναι φτενό μυαλό, βλ. φρ. έχει φτενό μυαλό·
- είναι φτωχός στο μυαλό ή είναι φτωχός στα μυαλά, βλ. λ. [φτωχός](#)·
- έλα στα μυαλά σου, προτρεπτική ή παρακλητική έκφραση σε κάποιον να συμπεριφερθεί σωστά, λογικά, να λογικευτεί, να συνέλθει: «με την οικονομική κρίση που υπάρχει, δεν είναι για εμπορικά ανοίγματα, έλα στα μυαλά σου». Συνών. έλα στα γνωστικά σου / έλα στα καλά σου / έλα στα λογικά σου / έλα στα συγκαλά σου / έλα στα σωστά σου / έλα στη ρότα σου·
- έμεινε στο μυαλό μου (κάτι) ή μου 'μεινε στο μυαλό (κάτι), βλ. φρ. έμεινε στη μνήμη μου (κάτι), λ. μνήμη·
- ένα μυαλό κι αυτό ρωμαίικο! βλ. φρ. ένα μυαλό χειμώνα καλοκαίρι·
- ένα μυαλό χειμώνα καλοκαίρι! έκφραση με την οποία θέλουμε να δικαιολογηθούμε, όταν προσπαθούμε να θυμηθούμε κάτι και δεν μπορούμε, ή όταν μας παρατηρεί κάποιος ότι ξεχάσαμε κάτι, που ίσως δεν έπρεπε να το είχαμε ξεχάσει. Πολλές φορές, άλλοτε προτάσσεται και άλλοτε ακολουθεί τη φρ. το τι περιμένεις ή το τι περίμενες·
- έπαθε το μυαλό του, έχει διανοητικό πρόβλημα, έχει βλάβη στο μυαλό: «απ' τη μέρα που πέθανε η γυναίκα του, έπαθε το μυαλό του και δε θέλει να δει άνθρωπο»·
- έπηξαν τα μυαλά του ή έπηξε το μυαλό του, ωρίμασε διανοητικά και συμπεριφέρεται σωστά, λογικά: «τώρα που έπηξαν τα μυαλά του, μπορώ να του δώσω λεφτά για να κάνει κάποια δικιά του δουλειά || τώρα που έπηξαν τα μυαλά του μπορεί, αν θέλει, να παντρευτεί»·
- επικοινωνείς με το μυαλό σου; έκφραση απορίας, έκπληξης ή δυσαρέσκειας σε άτομο που μας δίνει την εντύπωση πως δεν καταλαβαίνει πολύ καλά τι συμβαίνει γύρω του, πως δεν έχει την αίσθηση της πραγματικότητας και συμπεριφέρεται παράλογα ή μας ζητάει παράλογα πράγματα: «επικοινωνείς με το μυαλό σου που θέλεις να τα βάλεις μ' αυτόν το γίγαντα; || μόλις τελειώσω τη δουλειά θέλω να μου δώσεις τα διπλάσια απ' όσα συμφωνήσαμε. -Επικοινωνείς με το μυαλό σου, άνθρωπέ μου;»·
- έρχεται στο μυαλό μου (κάτι), θυμάμαι κάτι, αναλογίζομαι: «κάθε τόσο έρχεται στο μυαλό μου η παιδική μου παρέα και μελαγχολώ»·

- έφυγε το μυαλό μου απ' τη θέση του, βλ. φρ. μου 'φυγε το μυαλό·
- έχασε τα μυαλά του ή έχασε το μυαλό του, **α.** το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, είναι πολύ ερωτευμένο: «απ' την ώρα που την είδε, έχασε το μυαλό του γι' αυτή τη γυναίκα». (Λαϊκό τραγούδι: για σένα έχω χάσει το **μυαλό μου** και πνίγομαι μες τα ρηχά νερά. Για σένανε μικρό μελαχρινό μου βουτήχτηκα στη μαύρη συμφορά). **β.** το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, ενθουσιάστηκε τόσο πολύ με κάτι, που θέλει πάρα πολύ να το αποκτήσει: «έχασε το μυαλό του μ' αυτό τ' αυτοκίνητο και θα σκάσει αν δεν τ' αγοράσει»·
- έχε το μυαλό σου! βλ. συνηθέστ. έχε το νου σου! λ. νους·
- έχε το μυαλό σου, βλ. συνηθέστ. έχε το νου σου, λ. νους·
- έχει αλλού το μυαλό του, είναι αφηρημένος, δεν παρακολουθεί αυτά που λέγονται ή γίνονται κάποια συγκεκριμένη στιγμή: «τον πέταξε ο καθηγητής έξω απ' την τάξη γιατί, όση ώρα παρέδιδε, αυτός είχε αλλού το μυαλό του»·
- έχει ανοιχτό μυαλό, έχει ευρύτητα σκέψης, δεν έχει προκαταλήψεις: «παρόλο που είναι ηλικιωμένος, έχει ανοιχτό μυαλό, γι' αυτό και συννενοείται μια χαρά με τη νεολαία»·
- έχει άχυρα στο μυαλό, βλ. λ. άχυρο·
- έχει βλάβη στο μυαλό, βλ. λ. βλάβη·
- έχει γερό μυαλό, βλ. φρ. είναι πολύ μυαλό·
- έχει ελεφαντίαση στο μυαλό, βλ. λ. [ελεφαντίαση](#)·
- έχει καθαρό μυαλό ή έχει μυαλό καθαρό, δεν τον απασχολεί κάποιο πρόβλημα, οπότε έχει τη δυνατότητα να κρίνει ή να αποφασίζει σωστά για κάτι: «όταν ο άνθρωπος έχει καθαρό μυαλό, παίρνει και τις σωστές αποφάσεις»·
- έχει καλό μυαλό, βλ. φρ. είναι καλό μυαλό·
- έχει κάλο στο μυαλό, βλ. λ. [κάλος](#)·
- έχει κόλλημα στο μυαλό, είναι προσκολλημένος σε μια ιδέα, έχει μονομανίες ή είναι συντηρητικός: «έχει τέτοιο κόλλημα στο μυαλό, που δεν παντρεύεται, αν δε βρει παρθένα γυναίκα»·
- έχει κουινάκια στο μυαλό του, βλ. λ. [κουινάκι](#)·
- έχει κουρκουμπίνια στο μυαλό του, βλ. λ. [κουρκουμπίνι](#)·
- έχει κοφτερό μυαλό, **α.** είναι πανέξυπνος, τετραπέρατος, αντιλαμβάνεται τα πάντα στη στιγμή: «πήγε μπροστά στη ζωή του, γιατί έχει κοφτερό μυαλό». **β.** έχει πολλές γνώσεις, είναι διάνοια: «μας διδάσκει ένας καθηγητής, που έχει πολύ κοφτερό μυαλό». **γ.** (ειρωνικά) είναι εντελώς κουτός, είναι αργόστροφος: «αν πεις για τον τάδε, έχει τόσο κοφτερό μυαλό, που μπορεί να τον ξεγελάσει ακόμα κι ένα παιδάκι!»·
- έχει λίγο μυαλό, βλ. φρ. είναι φτωχός στο μυαλό, λ. φτωχός·
- έχει μονόπλευρο μυαλό, σκέπτεται, υπολογίζει μόνο για τον εαυτό του: «όταν πρόκειται για θέματα κέρδους αφήνει κατά μέρος τη δημοκρατική του ιδεολογία, γιατί έχει μονόπλευρο μυαλό»·
- έχει μυαλό, είναι γνωστικός, συνετός: «μόλις κατάλαβε πως θα γινόταν φασαρία, σηκώθηκε κι έφυγε, γιατί έχει μυαλό ο άνθρωπος»·

- έχει μυαλό αλφάδι, είναι πολύ συγκροτημένος: «κάθε μου πρόβλημα το συζητώ με τον τάδε, γιατί έχει μυαλό αλφάδι και πάντοτε μου βρίσκει λύση»·
- έχει μυαλό καθρόνι, δεν έχει καθόλου μυαλό, είναι ανόητος, είναι βλάκας: «με τέτοιο μυαλό καθρόνι που έχει, πώς να καταλάβει τι του λες;»·
- έχει μυαλό κότας, είναι εντελώς άμυαλος, εντελώς ανόητος, είναι πολύ βλάκας: «αυτός δεν είναι για δουλειά, γιατί έχει μυαλό κότας»·
- έχει μυαλό ξουράφι, **α.** είναι πανέξυπνος, έχει κοφτερό μυαλό: «αυτός έχει μυαλό ξουράφι και δύσκολα μπορεί κανείς να τον ξεγελάσει». **β.** (ειρωνικά) είναι εντελώς κουτός, είναι πολύ αργόστροφος: «έχει τόσο μυαλό ξουράφι ο τύπος, που μπορεί να τον ξεγελάσει ακόμα κι ένα παιδάκι»·
- έχει μυαλό οκάδες, είναι πανέξυπνος: «κανένας δεν μπορεί να ξεγελάσει αυτόν τον άνθρωπο, γιατί έχει μυαλό οκάδες»·
- έχει πειραγμένο μυαλό, έχει διανοητικά προβλήματα: «μην τον παίρνεις στα σοβαρά, γιατί έχει πειραγμένο μυαλό ο άνθρωπος»·
- έχει πίτουρα στο μυαλό, βλ. λ. [πίτουρο](#)·
- έχει πολλά στο μυαλό του, έχει πολλές έγνοιες, πολλές φροντίδες ή έχει πολλές ιδέες στο κεφάλι του: «είναι πολύ στενοχωρημένος, γιατί έχει πολλά στο μυαλό του || πάντα να ρωτάς τον τάδε, όταν θέλεις να κάνεις κάτι, γιατί έχει πολλά στο μυαλό του»·
- έχει πολύ μυαλό, βλ. φρ. είναι πολύ μυαλό·
- έχει πριονίδια στο μυαλό, βλ. λ. [πριονίδι](#)·
- έχει ρόζο στο μυαλό, βλ. λ. [ρόζος](#)·
- έχει ροκανίδια στο μυαλό, βλ. λ. [ροκανίδι](#)·
- έχει σκατά στο μυαλό, βλ. λ. [σκατά](#)·
- έχει στενό μυαλό, έχει περιορισμένη αντίληψη, είναι μικρόνους, στενόμυαλος: «δεν μπορεί να πιάσει τέτοια υψηλά νοήματα, γιατί έχει στενό μυαλό»·
- έχει στόκο στο μυαλό, βλ. λ. στόκος·
- έχει σύφιλη στο μυαλό, βλ. λ. [σύφιλη](#)·
- έχει τα μυαλά του πάνω απ' το κεφάλι του ή έχει το μυαλό του πάνω απ' το κεφάλι του, είναι άμυαλος, ελαφρόμυαλος, επιπόλαιος, απερίσκεπτος ή ριποκίνδυνος: «μην κάνεις καμιά δουλειά μαζί του, γιατί έχει τα μυαλά του πάνω απ' το κεφάλι του || μην πας για ορειβασία μαζί του στον Όλυμπο, γιατί αυτός έχει το μυαλό του πάνω απ' το κεφάλι του»·
- έχει τα μυαλά της πούτσας μου ή έχει το μυαλό της πούτσας μου, βλ. λ. πούτσα·
- έχει τετράγωνο μυαλό, βλ. συνηθέστ. έχει τετράγωνη λογική, λ. λογική·
- έχει το μυαλό του όλο στο κεχρί ή έχει το μυαλό του συνέχεια στο κεχρί, έχει συνέχεια τη σκέψη του σε κάτι που του ευχαριστεί απόλυτα, ιδίως στο σεξ: «απ' τη μέρα που πήγε με γυναίκα και κατάλαβε τη γλύκα ο πιτσιρικάς, έχει το μυαλό του συνέχεια στο κεχρί»· βλ. και φρ. έχει το μυαλό του όλο στο ψητό·

- έχει το μυαλό του όλο στο τσιτσί ή έχει το μυαλό του συνέχεια στο τσιτσί, βλ. φρ. έχει το μυαλό του όλο στο κεχρί·
- έχει το μυαλό του όλο στο ψαχνό ή έχει το μυαλό του συνέχεια στο ψαχνό, βλ. φρ. έχει το μυαλό του όλο στο ψητό·
- έχει το μυαλό του όλο στο ψητό ή έχει το μυαλό του συνέχεια στο ψητό, ενδιαφέρεται συνέχεια για το προσωπικό του συμφέρον: «απ' τη μέρα που έκανε μια δουλειά και τα κονόμησε, έχει το μυαλό του συνέχεια στο ψητό»· βλ. και φρ. έχει το μυαλό του όλο στο κεχρί·
- έχει το μυαλό του στη θέση του, **α.** είναι γνωστικός, συνेतός, είναι άνθρωπος προσγειωμένος: «δε λέει πράγματα που δεν μπορεί να πραγματοποιήσει, γιατί έχει το μυαλό του στη θέση του». **β.** δεν είναι παράτολμος, δεν είναι ριψοκίνδυνος: «δεν κάνει επικίνδυνα ανοίγματα στη δουλειά του, γιατί έχει το μυαλό του στη θέση του»·
- έχει φρέσκο μυαλό, είναι ξεκούραστος, οπότε μπορεί να σκεφτεί γόνιμα, δημιουργικά: «ξεκουράστηκε μια χαρά στις διακοπές του και τώρα που επέστρεψε, έχει φρέσκο μυαλό και είναι έτοιμος για διάφορες δουλειές»·
- έχει φτενό μυαλό, δεν έχει πολύ μυαλό, είναι ανόητος, κουτός: «μην είσαι σίγουρος πως θα σου τελειώσει τη δουλειά, γιατί έχει φτενό μυαλό και με την παραμικρή δυσκολία κομπλάρει»·
- έχει φωτεινό μυαλό, διαθέτει ευρύτητα πνεύματος, δέχεται καθετί που είναι νέο, σύγχρονο, προοδευτικό: «μας λύνει κάθε μας απορία, γιατί έχει φωτεινό μυαλό αυτός ο άνθρωπος || μπορεί να είναι ηλικιωμένος, αλλά έχει φωτεινό μυαλό και αφουγκράζεται τις ανησυχίες της νεολαίας καλύτερα από κάθε άλλον, δήθεν προοδευτικό»·
- έχει χοντρό μυαλό, **α.** δυσκολεύεται να καταλάβει, να κατανοήσει κάτι, είναι ανόητος, βλάκας, χοντροκέφαλος: «πρέπει να του πεις κάτι πολλές φορές για να το καταλάβει, γιατί έχει χοντρό μυαλό». **β.** επιμένει στην άποψή του, ακόμη και αν αυτή είναι λανθασμένη, είναι πεισματάρης, ισχυρογνώμονας, ξεροκέφαλος: «αν του μπει κάτι στο μυαλό, δεν αλλάζει γνώμη, γιατί έχει χοντρό μυαλό»·
- έχεις γυναίκα με μυαλό, έχεις στο σπίτι θησαυρό, βλ. λ. [γυναίκα](#)·
- έχω σκοτούρα στο μυαλό μου ή έχω σκοτούρες στο μυαλό, βλ. συνηθέστ. έχω σκοτούρα στο κεφάλι μου, λ. κεφάλι·
- έχω στο μυαλό μου (κάποιον ή κάτι), **α.** σκέφτομαι κάποιον ή κάτι: «όσον καιρό έλειπες, σ' είχα στο μυαλό μου || πάντα έχω στο μυαλό μου τις ευτυχισμένες μέρες που περάσαμε μαζί»·
- έχω στο μυαλό μου να..., βλ. φρ. έχω στο νου μου να..., λ. νους·
- έχω το μυαλό μου (σε κάποιον ή σε κάτι), βλ. φρ. έχω το νου μου (σε κάποιον ή σε κάτι), λ. νους·
- έχω το μυαλό μου όλο..., επιδιώκω συστηματικά κάτι: «απ' τη μέρα που βγήκα στη σύνταξη, έχω το μυαλό μου όλο στα ταξίδια || τα παιδιά έχουν το μυαλό τους όλο στο παιχνίδι»·
- ηρέμησε το μυαλό μου, απαλλάχτηκα από τις σκοτούρες και τα προβλήματα που με απασχολούσαν: «μόλις μου 'τυχε το λαχείο, ηρέμησε το μυαλό μου || τώρα που παντρεύτηκε η κόρη μου ηρέμησε το μυαλό μου»· βλ. και φρ. ηρέμησε το κεφάλι μου, λ. κεφάλι·
- ήρθε το μυαλό του στη θέση του, άρχισε πάλι να σκέφτεται σωστά, λογικά: «απ' τη στιγμή που κατάλαβε πως οι παλιοπαρέες θα τον κατέστρεφαν, ήρθε το μυαλό του στη θέση του και τις έκοψε μαχαίρι»·
- ήρθε το μυαλό στο κεφάλι του ή ήρθε το μυαλό του στο κεφάλι, βλ. φρ. ήρθε το μυαλό του στη θέση του·
- θα μου στρίψει το μυαλό, αντιμετωπίζω απανωτές δυσκολίες, απανωτά προβλήματα και δεν μπορώ να βρω

διέξοδο, να βρω λύση, κινδυνεύω να τρελαθώ: «αν συνεχίσει αυτή η αναδουλειά, θα μου στρίψει το μυαλό, γιατί δεν μπορώ να βρω τρόπο ν' αντεπεξέλθω στις υποχρεώσεις μου». (Λαϊκό τραγούδι: *πρόσεξε και συμμορφώσου, σου το λέω για καλό, μου 'χεις φάει τη ζωή μου, **θα μου στρίψει το μυαλό***) ·

- *θα μου φύγει το μυαλό*, έκφραση απορίας για κάτι που μας συνέβη και που δεν μπορούμε να το πιστέψουμε: «εδώ άφησα τον αναπτήρα μου, πώς χάθηκε ξαφνικά· θα μου φύγει το μυαλό». (Λαϊκό τραγούδι: *εχτές ακόμα έφκιαχνα καράβια με χαρτόνια μα **θα μου φύγει το μυαλό**, στα σωστά· πώς πέρασαν τα χρόνια;*)· βλ. και φρ. *θα μου στρίψει το μυαλό*·

- *θα σου στρίψει το μυαλό*, θα νιώσεις πολύ μεγάλη έκπληξη, θα νιώσεις κατάπληξη για κάτι καλό ή κακό: «αν δεις τι γκομενάρα κυκλοφορεί ο άτιμος, θα σου στρίψει το μυαλό»·

- *θα σου φύγει το μυαλό*, βλ. φρ. *θα σου στρίψει το μυαλό*·

- *θα τινάξω τα μυαλά μου στον αέρα*, έκφραση απελπισίας κάποιου με τη έννοια πως θα αυτοκτονήσει με πυροβόλο όπλο: «περνά τόσο δύσκολη περίοδο, που θα τινάξω τα μυαλά μου στον αέρα»·

- *θα χάσεις το μυαλό σου*, βλ. φρ. *θα σου στρίψει το μυαλό*·

- *θα χάσω το μυαλό μου*, βλ. συνηθέστ. *θα μου στρίψει το μυαλό*·

- *θηλυκό μυαλό*, είναι πολύ επινοητικός, είναι πολυμήχανος, γεννάει το μυαλό του: «δεν μπορείς από πουθενά να τον στριμώξεις, γιατί είναι θηλυκό μυαλό και πάντα βρίσκει τρόπο να ξεφεύγει»·

- *θόλωσε το μυαλό μου απ' την πείνα* ή *το μυαλό μου θόλωσε απ' την πείνα*, βλ. λ. [πείνα](#)·

- *θόλωσε το μυαλό του*, δεν άντεξε, ήρθε σε απόγνωση και δεν ήξερε πώς να ενεργήσει, ή ενήργησε καταστροφικά εναντίον κάποιου ή ακόμη και για τον ίδιο τον εαυτό του: «όταν την είδε στο κρεβάτι μ' έναν άλλον, θόλωσε το μυαλό του και τους σκότωσε με το πιστόλι του || θόλωσε το μυαλό του απ' την ανέχεια κι έπεσε απ' τον έκτο όροφο στο δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *από το ντέρτι το πολύ **θολώνει το μυαλό μου** και η καρδιά μου η δύστυχη σπαράζει απ' τον καημό μου*)·

- *θόλωσε το μυαλό του απ' την πείνα*, βλ. συνηθέστ. *γαλιζεί το μάτι του απ' την πείνα*, λ. [μάτι](#)·

- *καθαρό μυαλό*, που είναι απαλλαγμένο από έγνοιες ή προβλήματα: «χωρίς καθαρό μυαλό δεν μπορώ να πάρω καμιά απόφαση»·

- *καθόλου μυαλό!* βλ. φρ. *κουκούτσι μυαλό(!)*·

- *και τα μυαλά στα κάγκελα*, έκφραση με την οποία κάποιος φίλαθλος δηλώνει με φανατισμό την αγάπη του για κάποια ποδοσφαιρική ομάδα ή για κάποια ομάδα μπάσκετ. (Λαϊκό τραγούδι: *κάγκελα, κάγκελα, κάγκελα παντού **και τα μυαλά στα κάγκελα** του αόρατου εχθρού*). Η πατρότητα του συνθήματος ανήκει στους ευρηματικούς φιλάθλους της ποδοσφαιρικής ομάδας του Π.Α.Ο.Κ. Θεσσαλονίκης·

- *καλά μυαλά!* ευχή που δίνεται συνήθως από τους μεγαλύτερους προς τους νεότερους για να ενεργούν ή να συμπεριφέρονται σωστά, αλλά και μεταξύ των νέων, όταν κάποιος τους φαίνεται εντελώς ελαφρόμυαλος ή όταν θέλουν να προσποιηθούν τους έμπειρους ή τους μυαλωμένους: «άντε καλά μυαλά και καλά καμάκια τώρα που φεύγεις για διακοπές»·

- *κάνει με το μυαλό του μπαϊράμι*, βλ. λ. [μπαϊράμι](#)·

- *κάνει ό,τι περνάει απ' το μυαλό του* ή *κάνει ό,τι περάσει απ' το μυαλό του* ή *κάνει ό,τι του περάσει απ' το μυαλό*, ενεργεί όπως θέλει, όπως του αρέσει, και συνήθως χωρίς περίσκεψη: «δεν είναι σοβαρός άνθρωπος, γιατί κάνει ό,τι περνάει απ' το μυαλό του»·

- *κατεβάζει απ' το μυαλό του*, σκέφτεται ή λέει πράγματα που δεν έγιναν, τα υποθέτει, τα φαντάζεται: «κάθε τόσο κατεβάζει απ' το μυαλό του απίθανα πράγματα και το κακό είναι πως στο τέλος τα πιστεύει»· βλ. και φρ. *γεννάει το μυαλό του*·

- *κατεβάζει το μυαλό του*, είναι έξυπνος, επινοητικός: «ξεπερνάει όλες τις δυσκολίες, γιατί κατεβάζει το μυαλό του». Συνών. *κατεβάζει η γκλάβα του / κατεβάζει η κεφάλα του / κατεβάζει η κόκα του / κατεβάζει η κούτρα του / κατεβάζει ο νους του / κατεβάζει το κεφάλι του / κατεβάζει το νιοιό του / κατεβάζει το ξερό του*·

- *κλούβιο μυαλό*, χαρακτηρίζει τον ανόητο, τον κουτό, τον βλάκα: «μήπως περίμενες καλύτερη συμπεριφορά από έναν άνθρωπο με κλούβιο μυαλό;»·

- *κλωθογυρίζει στο μυαλό μου (κάποιος ή κάτι)*, απασχολεί επίμονα τη σκέψη μου, επανέρχεται επίμονα στη σκέψη μου κάποιος ή κάτι: «απ' τη μέρα που γνώρισα αυτή τη γυναίκα, κλωθογυρίζει στο μυαλό μου || τον τελευταίο καιρό κλωθογυρίζει στο μυαλό μου η ιδέα να κάνω ένα ταξίδι για να ξεσκάσω λιγάκι». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *όλο και πιο συχνά το συνέχεια*·

- *κόβει το μυαλό του ή κόφτει το μυαλό του*, **α.** μπορεί και βρίσκει λύσεις στα προβλήματά του, είναι επινοητικός: «ευτυχώς που κόβει το μυαλό του και ξεπερνάει με ευκολία τις δυσκολίες που του τυχαίνουν». **β.** αντιλαμβάνεται αμέσως μια κατάσταση ή ποιο είναι το συμφέρον του: «μόλις του τύχει κάποια ευκαιρία, την αρπάζει αμέσως, γιατί κόβει το μυαλό του». Συνών. *κόβει η γκλάβα του / κόβει η κεφάλα του / κόβει η κόκα του / κόβει η κούτρα του / κόβει ο νους του / κόβει το κεφάλι του / κόβει το νιοιό του / κόβει το ξερό του*·

- *κολλημένο μυαλό*, βλ. φρ. *έχει κόλλημα στο μυαλό*·

- *κόλλησε το μυαλό μου*, **α.** αδράνησε η σκέψη ή η μνήμη μου, έχω προσωρινό κενό, δυσκολία να θυμηθώ ή να σκεφτώ κάτι: «έλα πες τ' όνομά του, γιατί εμένα κόλλησε το μυαλό μου και δεν μπορώ να θυμηθώ». **β.** δεν μπορώ να σκεφτώ το σωστό τρόπο με τον οποίο πρέπει να ενεργήσω για να βγω από τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκομαι: «είχα τέτοια ταραχή, που κόλλησε το μυαλό μου και δεν ήξερα τι να κάνω για να τους αποφύγω»·

- *κουκούτσι μυαλό!* χαρακτηρίζει άτομο που είναι ολωσδιόλου άμυαλο, ανόητο, κουτό, βλάκας: «ε, βρε, αυτό το παιδί, κουκούτσι μυαλό!». Πρβλ.: *για σένα ό,τι και δεν είχα το χάλασα κορίτσι μου τρελό κι αν πάντα σου ζηγιόμουνα στην τρίχα, κουκούτσι εσύ δεν έβαλες μυαλό* (Λαϊκό τραγούδι)·

- *κουρκούτιασε το μυαλό μου*, έχασα την πνευματική μου διαύγεια, την ευθυκρισία μου, τη μνήμη μου, λόγω υπερβολικής πνευματικής κούρασης, λόγω πολλών προβλημάτων ή λόγω προχωρημένων γηρατειών: «διάβασα τόσο πολύ, που στο τέλος κουρκούτιασε το μυαλό μου || με απασχολούν τόσα πολλά προβλήματα, που κουρκούτιασε το μυαλό μου || είναι τόσο γέρος, που κουρκούτιασε το μυαλό του»·

- *κρατώ στο μυαλό μου*, βλ. συνηθέστ. *κρατώ στο νου μου*, λ. *νους*·

- *λέω με το μυαλό μου*, **α.** σκέφτομαι χωρίς να εκφέρω τη γνώμη μου: «μόλις είδα να σκουραίνουν τα πράγματα, δε φεύγεις, λέω με το μυαλό μου, κι έφυγα αμέσως». **β.** λογαριάζω, υπολογίζω: «είναι το τρίτο καλοκαίρι που λέω με το μυαλό μου να πάω διακοπές στα νησιά, αλλά δε βλέπω πάλι να τα καταφέρνω»·

- *μαζεύω τα μυαλά μου ή μαζεύω το μυαλό μου*, αφήνω την άστατη ζωή, συγκεντρώνομαι: «αν δε μαζέψεις τα μυαλά σου, θα καταστραφείς». (Λαϊκό τραγούδι: *κοίταξε ν' αλλάξεις γνώμη, να μαζέψεις τα μυαλά σου κι αν σου μείνει μια δεκάρα, να τη φέρνεις στα παιδιά σου*)·

- *με καθαρό μυαλό ή με μυαλό καθαρό ή με καθαρό το μυαλό ή με το μυαλό καθαρό*, χωρίς να το απασχολεί κάτι σοβαρό, οπότε μπορεί κανείς να κρίνει ή να αποφασίσει σωστά: «πήρε την απόφασή του με καθαρό μυαλό || όταν πρόκειται να πάρει μια μεγάλη απόφαση, την παίρνει πάντοτε με καθαρό το μυαλό»·

- *με τα μυαλά που έχει... ή με το μυαλό που έχει...*, με τον τρόπο που σκέφτεται ή που ενεργεί κάποιος και που δεν είναι ο ενδεδειγμένος: «με τα μυαλά που έχει περί γάμου, τον βλέπω να μένει γεροντοπαλικάρο»· βλ. και φρ. *με τα μυαλά που κουβαλάει(...)*·

- με τα μυαλά που έχει, θα το φάει το κεφάλι του ή με το μυαλό που έχει, θα το φάει το κεφάλι του, βλ. φρ. με τα μυαλά που κουβαλάει, θα το φάει το κεφάλι του·
- με τα μυαλά που κουβαλάει ή με το μυαλό που κουβαλάει, έκφραση με την οποία θέλουμε να χαρακτηρίσουμε κάποιον ότι δεν είναι έξυπνος, ότι δεν έχει αντίληψη ή σύνεση, ή ότι είναι παράτολμος ή ριψοκίνδυνος, και για το λόγο αυτό δεν υπάρχει περίπτωση να φέρει σε πέρας αυτό που έχει αναλάβει ή αυτό που επιδιώκει, ή, γενικά, πως θα αποτύχει στη ζωή του: «με τα μυαλά που κουβαλάει, δεν τη γλιτώνει τη χρεοκοπία || με το μυαλό που κουβαλάει, τον βλέπω να καταλήγει στη φυλακή». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το αγόρι μου ή με το κορίτσι μου, ανάλογα με το φύλο στο οποίο απευθυνόμαστε· βλ. και φρ. με τα μυαλά που έχει(...).
- με τα μυαλά που κουβαλάει, θα το φάει το κεφάλι του ή με το μυαλό που κουβαλάει, θα το φάει το κεφάλι του, με τον τρόπο που σκέφτεται θα καταστραφεί: «έχει ολόκληρη περιουσία, αλλά με τα μυαλά που κουβαλάει, θα το φάει το κεφάλι του, γιατί η νύχτα δε βγάζει ποτέ σε καλό»·
- με τα μυαλά που κυβερνάει ή με το μυαλό που κυβερνάει, βλ. φρ. με τα μυαλά που κουβαλάει. (Λαϊκό τραγούδι: με φοβερίζεις και μου λες, πως δεν φοβάσαι μαχαιριές. Το κεφαλάκι σου θα φας, **με τα μυαλά που κυβερνάς!**)
- με το μυαλό του, με τη φαντασία του, υποθετικά: «με το μυαλό του είναι μεγάλος και τρανός || με το μυαλό του όλα μπορεί να τα κατορθώσει»·
- με το φτωχό μου το μυαλό, βλ. λ. [φτωχός](#)·
- μεγάλο μυαλό, βλ. συνηθέστ. μεγάλο κεφάλι, λ. κεφάλι·
- μέχρις εκεί πάει το μυαλό του ή μέχρις εκεί φτάνει το μυαλό του, βλ. φρ. ως εκεί πάει το μυαλό του·
- μη μας ζαλίζεις το μυαλό ή μη μου ζαλίζεις το μυαλό, παρακλητική ή απειλητική έκφραση σε κάποιον να πάψει να μας ενοχλεί με τη συνεχή φλυαρία του, ιδίως να πάψει να μας εκνευρίζει αναφερόμενος συνεχώς στο ίδιο θέμα. (Λαϊκό τραγούδι: **μη μου ζαλίζεις το μυαλό, μόνο εσένα αγαπώ**). Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνών. μη μας πρήζεις τ' αρχίδια ή μη μου πρήζεις τ' αρχίδια / μη μας ζαλίζεις τον έρωτα ή μη μου ζαλίζεις τον έρωτα·
- μηδενίζει το μυαλό μου, χάνω την ικανότητα να σκέφτομαι ορθά, παραφρονώ: «όταν βλέπω κάποιον να χτυπά γέρο άνθρωπο, μηδενίζει το μυαλό μου και δεν ξέρω τι κάνω». Από την εικόνα του μετρητή που δείχνει μηδέν·
- μην κουράζεις άδικα το μυαλό σου, μάτια προσπαθείς να θυμηθείς κάτι ή μην προσπαθείς να θυμηθείς κάτι είτε γιατί δε θα μπορέσεις να το θυμηθείς είτε γιατί δεν έχει σημασία: «μην κουράζεις άδικα το μυαλό σου, γιατί δεν πρόκειται να θυμηθείς το άτομο που σου λέω || μην κουράζεις άδικα το μυαλό σου, γιατί δεν έχει πια σημασία ποιος έκανε την αρχή στο μάλωμα, αφού πάλι μόνοιασαν»·
- μου γύρισαν τα μυαλά ή μου γύρισε το μυαλό, εκνευρίστηκα πάρα πολύ: «μόλις τον άκουσα να βρίζει το γέρο πατέρα του, μου γύρισαν τα μυαλά κι ήθελα να τον σπάσω στο ξύλο»· βλ. και φρ. του γυρίζω τα μυαλά·
- μου 'κανε το μυαλό κουρκούτι, μου έκανε να χάσω την πνευματική μου διαύγεια από την ακατάσχετη φλυαρία του, με ζάλισε με την πολυλογία του: «μ' είχε δυο ώρες συνέχεια στο μπλαμπλά και μου 'κανε το μυαλό κουρκούτι»·
- μου καρφώθηκε στο μυαλό, μου έγινε κάτι έμμομη ιδέα και δεν μπορώ να απαλλαγώ από αυτή: «όταν μου καρφώθηκε στο μυαλό πως με απατούσε η γυναίκα μου, κινδύνεψα να τρελαθώ»·
- μου μπαίνει στο μυαλό, βλ. φρ. μου μπαίνει στο νου, λ. νους·
- μου ξεσήκωσε τα μυαλά, **α.** με παρέσυρε να ενεργήσω επικίνδυνα, με παρέσυρε να ενεργήσει παραπέρα από τις δυνατότητές του: «του ξεσήκωσαν τα μυαλά πως μπορούσε να συναγωνιστεί ένα μεγαλοβιομήχανο κι έχασε ό,τι λεφτά είχε στην άκρη». **β.** με ξεμύαλισε: «με μια της ματιά μου ξεσήκωσε τα μυαλά». (Λαϊκό τραγούδι: έρχεσαι

με κοροϊδεύεις κι όλο λες πως μ' αγαπάς. **Τα μυαλά μου ξεσηκώνεις** πονηρά σαν με κοιτάς)·

με ξεμυάλισε: «με το πες πες, μου ξεσήκωσε τα μυαλά και θα πάω κι εγώ μαζί του στις διακοπές»·

- μου πέρασε απ' το μυαλό, **α.** σκέφτηκα στιγμιαία: «κάποια στιγμή μου πέρασε απ' το μυαλό να του ζητήσω το λόγο, αλλά μετά το μετάνιωσα για να μη γίνει φασαρία ». **β.** υποπτεύθηκα, υποψιάστηκα κάτι: «για να σου πω την αλήθεια, κάποια στιγμή μου πέρασε απ' το μυαλό πως εσύ έβαλες χέρι στο ταμείο»·

- μου πήρε ο Θεός τα μυαλά, βλ. λ. [Θεός](#)·

- μου πήρε τα μυαλά ή μου πήρε το μυαλό ή μου 'χει πάρει τα μυαλά ή μου 'χει πάρει το μυαλό, **α.** (για γυναίκες), την έχω ερωτευτεί σφόδρα: «απ' τη μέρα που τη γνώρισα, μου 'χει πάρει τα μυαλά αυτή η γυναίκα». (Λαϊκό τραγούδι: **πήρες την καρδιά μου, πήρες το μυαλό μου, πάρε να φοράς και το πουκάμισό μου // όλα τα λεφτά, μωρό μου, όλα τα λεφτά για τα δυο σου μάτια που μου πήραν τα μυαλά // με μία νοικιασμένη κούρσα όλο φιγούρα κι όλο λούσα ο μορφονιός σου έχει πάρει τα μυαλά**). **β.** (γενικά) με ζάλισε με την πολυλογία του, με τη φλυαρία του: «μου μιλούσε δύο ώρες συνέχεια και μου πήρε το μυαλό». **γ.** εντυπωσιάστηκα πάρα πολύ από κάτι και το σκέφτομαι συνεχώς: «μου 'χει πάρει τα μυαλά αυτό τ' αυτοκίνητο και θα σκάσω, αν δεν τ' αγοράσω»·

- μου 'ρχεται να τινάξω τα μυαλά μου στον αέρα, νιώθω έντονη ψυχική πίεση, βρίσκομαι σε απόγνωση, που κινδυνεύω να αποφασίσω να αυτοκτονήσω με πυροβόλο όπλο: «με βασανίζουν τόσα πολλά προβλήματα, που μου 'ρχεται να τινάξω τα μυαλά μου στον αέρα»·

- μου 'ρχεται στο μυαλό (κάποιος ή κάτι), θυμάμαι κάποιον ή κάτι: «κάθε τόσο μου 'ρχεται στο μυαλό η πρώτη μου αγάπη || πολύ συγκινούμαι κάθε φορά που μου 'ρχεται στο μυαλό η παλιά μου γειτονιά»·

- μου σήκωσε τα μυαλά, βλ. συνηθέστ. μου ξεσήκωσε τα μυαλά. (Λαϊκό τραγούδι: **πάνω που συμμαζεύτηκα κι είπα τσαρδί να στήσω, ήρθες εσύ, σώνει καλά, να μου σηκώσεις τα μυαλά και τα παλιά ν' αρχίσω!**)·

- μου σφηνώθηκε στο μυαλό, βλ. φρ. μου καρφώθηκε στο μυαλό·

- μου τρέλανε το μυαλό, **α.** με ξετρέλανε: «μου έδειξε την καινούρια του γκόμενα και μου τρέλανε το μυαλό». (Τραγούδι: **είναι φίνος κανταδόρος κι όπου πάει γίνεται ντόρος και μ' αυτό μας τρελαίνει το μυαλό**). **β.** με εκνεύρισε με την επιμονή του πάνω σε κάποιο θέμα: «είχε ανάγκη από λεφτά και με τρέλανε το μυαλό να του βοηθήσω, μέχρι που του τα δίνει κι ησυχάζω»·

- μου 'φυγε το μυαλό, **α.** ένιωσα έντονη έκπληξη: «μόλις τον είδα με τι γκομενάρα κυκλοφορούσε, μου 'φυγε το μυαλό». **β.** αντιμετώπισα πολλές αντίξοες καταστάσεις και δεν ήξερα πώς να ενεργήσω: «τον τελευταίο καιρό μου 'φυγε το μυαλό με τα προβλήματα που αντιμετωπίζω και δεν ξέρω με ποιο να πρωτοκαταπιαστώ»·

- μουχλιασμένα μυαλά ή μουχλιασμένο μυαλό, λέγεται για άτομο με απαρχαιωμένες ιδέες: «με τέτοια μουχλιασμένα μυαλά πώς θα μπορέσεις να καταλάβεις τους σημερινούς νέους;»·

- μπίτ μυαλό! βλ. φρ. κουκούτσι μυαλό(!)·

- μπλόκαρε το μυαλό μου ή μπλοκάρισε το μυαλό μου, σταμάτησα να σκέφτομαι προσωρινά, έχασα την ικανότητά μου να ενεργώ ή να κρίνω σωστά: «όταν μπλόκαρε το μυαλό μου, δεν ήξερα πώς να συνεχίσω τη συζήτηση || κάποια στιγμή μπλοκάρισε το μυαλό μου και δεν ήξερα πόσο κάνουν ένα κι ένα»·

- να το βάλεις στο μυαλό σου, να το εντυπώσεις: «να το βάλεις στο μυαλό σου πως σαν τη γυναίκα σου καμιά άλλη δε θα σ' αγαπήσει». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το καλά·

- να το 'χεις στο μυαλό σου, υπενθύμιση σε κάποιον να θυμάται, να μην ξεχάσει κάτι: «γυρνώντας, να πας να ξοφλήσεις την εφορία, να το 'χεις στο μυαλό σου». (Λαϊκό τραγούδι: **μα θα στο πω, μικράκι μου, να το 'χεις στο μυαλό σου, πως άλλη τέτοια μια καρδιά δε θα 'χεις στο πλευρό σου**)·

- *νερούλιασε το μυαλό μου*, δεν μπορώ να σκεφτώ σωστά, λογικά, ξεκούτιανα, ξεμωράθηκα: «στην ηλικία που έφτασα πώς να μη νερούλιασει το μυαλό μου!»·
- *νερούλιασμένο μυαλό*, που δεν έχει τη δυνατότητα να σκεφτεί σωστά, λογικά: «κάθε φορά που πίνω πολύ, το πρωί ξυπνώ με νερούλιασμένο μυαλό»·
- *ντιπ μυαλό!* βλ. φρ. *κουκούτσι μυαλό(!)*·
- *ξεγράφω απ' το μυαλό μου*, **α.** παύω οριστικά να περιμένω πως θα μου συμβεί κάτι καλό, παύω οριστικά να σκέφτομαι κάτι: «αφού δεν υπάρχουν χρήματα, ξέγραψα απ' το μυαλό μου τις καλοκαιρινές διακοπές». **β.** ξεχνώ οριστικά κάποιον, διαγράφω οριστικά κάποιον από τη σκέψη μου: «απ' τη στιγμή που σε ξέγραψα απ' το μυαλό μου, είναι σαν να μην υπήρξες ποτέ για μένα»·
- *ξεδίνει το μυαλό μου*, φεύγω από την καθημερινή πληκτικότητα και το ρίχνω στις διασκεδάσεις, στην ψυχαγωγία, διασκεδάζω, ψυχαγωγούμαι, το ρίχνω έξω: «κάθε Σαββατοκύριακο γλεντώ με την παρέα μου για να ξεδίνει το μυαλό μου»·
- *ξεθόλωσε το μυαλό μου*, ξαναβρήκε την πνευματική του διαύγεια, μπορώ πάλι να σκέφτομαι ή να κρίνω σωστά: «μόνο όταν ξεθόλωσε το μυαλό μου, μπόρεσα να πάρω τη σωστή απόφαση»·
- *ξεκαθάρισε το μυαλό μου*, βλ. συνηθέστ. *ξεθόλωσε το μυαλό μου*·
- *όποιος δεν έχει μυαλό, έχει ποδάρια*, όποιος δεν προνοεί, όποιος δε σκέφτεται, δε μελετάει καλά κάποια ενέργειά του, τότε υποβάλλεται σε κόπους για να επανορθώσει τα λάθη στα οποία υπέπεσε: «πάνω στη βιασύνη μου, ξέχασα το χαρτοφύλακα με τα συμβόλαια στο γραφείο μου. -Όποιος δεν έχει μυαλό έχει πόδια», δηλ. τώρα θα αναγκαστείς να ξαναπάς στο γραφείο σου να πάρεις το χαρτοφύλακά σου και να ξανάρθεις. Συνών. *άσκοπος ο νους, διπλός ο κόπος*·
- *όποιος δεν έχει μυαλό, έχει πόδια*, βλ. φρ. *όποιος δεν έχει μυαλό έχει ποδάρια*·
- *όταν ο Θεός μοίραζε μυαλά, αυτός κοιμόταν* ή *όταν ο Θεός μοίραζε μυαλά, αυτός είπε όχι ευχαριστώ* ή *όταν ο Θεός πετούσε μυαλά, αυτός κρατούσε ομπρέλα*, βλ. λ. [Θεός](#)·
- *ό,τι βάλει το μυαλό σου!* βλ. συνηθέστ. *ό,τι βάλει ο νους σου!* λ. νους·
- *ό,τι βάλει το μυαλό του ανθρώπου!* βλ. συνηθέστ. *ό,τι βάλει ο νους του ανθρώπου!* λ. νους·
- *ό,τι κι αν έχεις στο μυαλό*, οτιδήποτε σου έχει γίνει έμμονη ιδέα, οτιδήποτε και αν βασανίζει τη σκέψη σου: «μόλις σου εξηγήσει πώς ακριβώς έγιναν τα πράγματα, ό,τι κι αν έχεις στο μυαλό θα σου φύγει αμέσως και θα ησυχάσεις». (Λαϊκό τραγούδι: *ό,τι κι αν έχεις στο μυαλό την υποψία βγάλ' την, είμαι σε σένα πιστός και μη με λες μπέρμπάντη*)·
- *ούτε για δείγμα μυαλό!* βλ. φρ. *κουκούτσι μυαλό(!)*·
- *πάει να μου φύγει το μυαλό*, έχω πολλά και πιεστικά προβλήματα: «δεν ξέρω πώς να βολέψω τις δυσκολίες που προέκυψαν και πάει να μου φύγει το μυαλό»·
- *παίρνει μυαλά*, (για πρόσωπα ή πράγματα στη νεοαργκό) είναι πολύ εντυπωσιακός: «γνώρισα μια γυναίκα, που παίρνει μυαλά || διάβασα ένα βιβλίο, που παίρνει μυαλά || αγόρασα ένα αυτοκίνητο, που παίρνει μυαλά»·
- *παίρνει στροφές το μυαλό μου*, βλ. λ. [στροφή](#)·
- *παλιά μυαλά*, που δεν έχουν σύγχρονες, μοντέρνες αντιλήψεις, που είναι απαρχαιωμένα: «η δικιά μας η γενιά έχει παλιά μυαλά, γι' αυτό δεν μπορεί να συνεννοηθεί με τη νεολαία»·

- *παραδέρνει το μυαλό μου*, ταλαντεύομαι να πάρω τη μια ή την άλλη απόφαση: «έχω προβλήματα με το γιο μου και παραδέρνει το μυαλό μου αν πρέπει ν' ακολουθήσω αυτόν τον τρόπο διαπαιδαγώγησης ή τον άλλο»·
- *πας καλά με το μυαλό σου*; έκφραση απορίας ή δυσφορίας για τις ανοησίες ή τις παράλογες απαιτήσεις του συνομιλητή μας: «πας καλά με το μυαλό σου που πιστεύεις πως, αν πέσεις απ' τον έκτο όροφο, δε θα σκοτωθείς; || *πας καλά με το μυαλό σου*, που γι' αυτά τα μερεμέτια που έκανες στο σπίτι μου θέλεις να σου πληρώσω δυο χιλιάδες ευρώ;». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *καλά* ή το *μωρέ*·
- *πειράχτηκε το μυαλό του*, βλ. φρ. *έχει πειραγμένο μυαλό*·
- *πέρασε απ' το μυαλό μου*, βλ. φρ. *πέρασε απ' το νου μου*·
- *πετάει το μυαλό του* ή *πετάνε τα μυαλά του*, σκέφτεται άλλα πράγματα από αυτά που γίνονται ή λέγονται, είναι φαντασιόπληκτος: «μην πιστεύεις αυτά που σου λέει, γιατί πετάνε τα μυαλά του». (Λαϊκό τραγούδι: *για να σε κάνω άνθρωπο ήπια τόσα φαρμάκια, μα το δικό σου **το μυαλό πετάει** στα σοκάκια*)·
- *πετώ με το μυαλό μου*, βλ. συνηθέστ. *πετώ με το νου μου*·
- *πετώ τα μυαλά μου στον αέρα*, βλ. συνηθέστ. *τινάζω τα μυαλά μου στον αέρα*·
- *πήραν τα μυαλά του αέρα* ή *πήρε το μυαλό του αέρα*, έχασε την αίσθησή της πραγματικότητας, ιδίως μετά από πρόσκαιρη ή ανέλπιστα επιτυχία του και μεγαλοπιάνεται: «απ' τη μέρα που έγινε υποδιευθυντής, πήραν τα μυαλά του αέρα κι ούτε που μας χαιρετάει». (Λαϊκό τραγούδι: *το κορίτσι π' αγαπούσα **πήρε αέρα στα μυαλά**, με άλλον τα 'χει ξελογιάσει και δεν με προσέχει πια*)·
- *πλάθει με το μυαλό του*, υποθέτει, φαντάζεται κάτι: «πλάθει με το μυαλό του διάφορες ιστορίες πως δήθεν τον απατάει η γυναίκα του και κάθε βράδυ έχουν φασαρίες στο σπίτι || *πλάθει με το μυαλό του* διάφορες περιπέτειες κι ύστερα μας τις πασάρει για αληθινές»·
- *ποιος έχασε το μυαλό του*, (για) να το βρεις εσύ; **α.** λέγεται ειρωνικά σε άτομο που διατείνεται πως είναι έξυπνος, πως έχει μυαλό. **β.** λέγεται ειρωνικά ή επιτιμητικά σε άτομο που ενεργεί ανόητα ή παράτολμα: «αφού είδες πως υπάρχει αναδουλειά, δεν έπρεπε να επιχειρήσεις νέα επέκταση στη δουλειά σου, αλλά ποιος έχασε το μυαλό του, να το βρεις εσύ;»·
- *πονάει το μυαλό μου*, βασανίζουν τη σκέψη μου πολλά προβλήματα που επιζητούν άμεση λύση: «έχω τόσα προβλήματα τον τελευταίο καιρό, που πονάει το μυαλό μου»·
- *πού αρμενίζει το μυαλό σου*; βλ. φρ. *πού βόσκει το μυαλό σου(;)*·
- *πού βόσκει το μυαλό σου*; γιατί δεν προσέχεις αυτά που λέγονται ή γίνονται αυτή τη στιγμή, γιατί ονειροπολείς, γιατί είσαι αφηρημένος(;)· «για πες μου, πού βόσκει το μυαλό σου και δεν παρακολουθείς αυτά που λέγονται για να σχηματίσεις κι εσύ μια προσωπική γνώμη;»·
- *πού έχεις το μυαλό σου*; ή *πού το 'χεις το μυαλό σου*; βλ. φρ. *πού βόσκει το μυαλό σου(;)*·
- *πού μυαλό!* Λέγεται για άτομο που δεν έχει καθόλου μυαλό, που είναι πολύ ανόητο, πολύ κουτό, πολύ βλάκας: «έπρεπε να διαβάσει προσεκτικά το συμβόλαιο, πριν το υπογράψει, αλλά αυτός, πού μυαλό, και τώρα τραβιέται στα δικαστήρια!»·
- *πού μυαλό για...*, δηλώνει πως για κάποιο συγκεκριμένο λόγο δεν υπάρχει η διάθεση σε κάποιον να κάνει κάτι, δεν μπορεί να συγκεντρωθεί για να κάνει κάτι: «με τόσα προβλήματα που έχει ο φουκαράς, πού μυαλό για διασκέδαση || απ' τη μέρα που ερωτεύτηκε ο γιος μου, πού μυαλό για διάβασμα»·
- *πού να βάλει μυαλό!* δε συμμορφώνεται, δε συνετίζεται, δε φρονιμεύει: «όποτε τον συναντώ, τον συμβουλεύω με τις ώρες να ξεκόψει απ' τις παλιοπαρέες του, αλλά αυτός πού μυαλό!»·

- πού να βάλει το μυαλό μου! βλ. φρ. πού να βάλει ο νους μου! λ. νους·
- πού παράτησες το μυαλό σου; βλ. φρ. πού βόσκει το μυαλό σου(;):·
- πού πετάει το μυαλό σου; βλ. φρ. πού βόσκει το μυαλό σου(;):·
- πού ταξιδεύει το μυαλό σου; βλ. φρ. πού βόσκει το μυαλό σου(;):·
- πού το 'χες το μυαλό σου; τι σκεφτόσουν; γιατί ήσουν αφηρημένος(;): «πού το 'χες το μυαλό σου και δεν άκουγες αυτά που έλεγα;»·
- πού τρέχει το μυαλό σου; βλ. φρ. πού βόσκει το μυαλό σου(;):·
- πριν μιλήσεις, να βουτάς τη γλώσσα σου στο μυαλό, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- σάλεψε το μυαλό του, τρελάθηκε, παραφρόνησε: «απ' τη μέρα που σκοτώθηκε όλη η οικογένεια του σ' ένα τροχαίο, σάλεψε το μυαλό του»·
- σβήνω απ' το μυαλό μου, διαγράφω από τη μνήμη μου, λησμονώ τελείως κάτι θεληματικά: «προσπαθώ να σβήσω απ' το μυαλό μου όλες τις αδικίες που μου 'χεις κάνει, αλλά μου είναι αδύνατο || θέλω να σβήσω απ' το μυαλό μου την αγάπη που σου είχα»·
- σκόρπισε τα μυαλά του στον αέρα, βλ. φρ. τίναξε τα μυαλά του στον αέρα·
- σκόρπισε το μυαλό μου, δεν μπορώ να συγκεντρωθώ λόγω πολλών προβλημάτων, με απασχολούν πολλά προβλήματα ταυτόχρονα και δεν μπορώ να πάρω μια απόφαση, να βρω μια λύση: «μου 'πεσαν τόσα προβλήματα μαζεμένα, που σκόρπισε το μυαλό μου και δεν ξέρω τι να πρωτοκάνω»·
- σκοτείνιασε το μυαλό του, βλ. φρ. θόλωσε το μυαλό του·
- σκοτίζω το μυαλό μου, προσπαθώ επίμονα να θυμηθώ κάποιον ή κάτι: «μέρες τώρα σκοτίζω το μυαλό μου πού τον έχω συναντήσει αυτόν τον άνθρωπο και δεν μπορώ να θυμηθώ»·
- στάθηκε το μυαλό μου, βλ. συνηθέστ. σταμάτησε το μυαλό μου·
- σταλιά μυαλό! βλ. φρ. κουκούτσι μυαλό(!):·
- σταμάτησε το μυαλό μου, έπαψε προς στιγμή να λειτουργεί, έπαψα προς στιγμή να σκέφτομαι, ιδίως επειδή είμαι φορτωμένος με πολλές έγνοιες ή προβλήματα: «έπεσαν όλες οι δυσκολίες μαζεμένες και σταμάτησε το μυαλό μου»·
- στριφογυρίζει στο μυαλό μου (κάτι), με απασχολεί έντονα κάτι, σκέφτομαι συνέχεια κάτι, δεν μπορώ να απαλλαγώ από κάποια επίμονη σκέψη: «έχω χάσει την ηρεμία μου, γιατί τον τελευταίο καιρό στριφογυρίζει στο μυαλό μου πως η γυναίκα μου με απατά κι έχω χάσει τον ύπνο μου». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *συνέχεια*·
- στύβω το μυαλό μου, προσπαθώ επίμονα να θυμηθώ κάτι ή προσπαθώ επίμονα να βρω τον τρόπο με τον οποίο θα ενεργήσω: «στύβω το μυαλό μου να θυμηθώ πού γνώρισα αυτόν τον άνθρωπο || στύβω το μυαλό μου να βρω τρόπο να ξεμπερδέψω μ' αυτή την υπόθεση»·
- συγκοινωνείς με το μυαλό σου! βλ. φρ. επικοινωνείς με το μυαλό σου(!):·
- τα βγάζει απ' το μυαλό του, τα υποθέτει, τα φαντάζεται, τα εφευρίσκει: «μην πιστεύεις αυτά που σου λέει για τις κατακτήσεις του, γιατί τα βγάζει απ' το μυαλό του». Συνών. τα βγάζει απ' την κοιλιά του / τα βγάζει απ' το κεφάλι του / τα βγάζει απ' το νου του·

- τα κατεβάζει απ' το μυαλό του, βλ. συνηθέστ. τα βγάζει απ' το μυαλό του·
- τα μυαλά σου και μια λίρα (και του μπογιατζή ο κόπανος) ή το μυαλό σου και μια λίρα (και του μπογιατζή ο κόπανος), λέγεται ειρωνικά ή επιτιμητικά σε άτομο που λέει ή κάνει ανόητα πράγματα, ή που λέει πράγματα που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν: «τα μυαλά σου και μια λίρα, που θα μπορέσεις να στήσεις ολόκληρο εργοστάσιο με πέντε χιλιάδες ευρώ»·
- τα μυαλά του είναι πάνω απ' το κεφάλι του, βλ. φρ. έχει τα μυαλά πάνω απ' το κεφάλι του·
- ταξιδεύει το μυαλό του, δεν προσέχει αυτά που του λέει ή αυτά που κάνω, που γίνονται, είναι αφηρημένος, ονειροπολεί: «εγώ του μιλάω για σοβαρά πράγματα κι αυτός κοιτάζει τη θάλασσα και ταξιδεύει το μυαλό του»·
- τι βάζεις με το μυαλό σου; τι φαντάζεσαι; τι υποπτεύεσαι(;): «μπορείς να μου πεις το λόγο που μου κάνεις μούτρα; Τι βάζεις με το μυαλό σου; Νομίζεις πως εγώ είμαι αυτός που σε κάρφωσα στην αστυνομία;». Πολλές φορές, άλλοτε προηγείται τις φρ. καιάλλοτε μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το δηλαδή·
- τι έχεις στο μυαλό σου; τι σκέφτεσαι; πώς σκέφτεσαι να ενεργήσεις; τι σχεδιάζεις να κάνεις(;): «τι έχεις στο μυαλό σου και σε βλέπω σκεφτικό; || τι έχεις στο μυαλό σου για κείνη τη δουλειά, θα την αναλάβεις;». (Λαϊκό τραγούδι: Έλλη, στο Θεό σου, **τι έχεις στο μυαλό σου;**)·
- τι λέει το μυαλό σου! (ειρωνικά) είσαι γελασμένος, αν νομίζεις πως πιστεύω ότι τα πράγματα έγιναν έτσι όπως μου τα λες ή είσαι γελασμένος, αν νομίζεις πως τα πράγματα θα γίνουν έτσι όπως τα θέλεις ή όπως σε συμφέρουν. Για συνών. βλ. φρ. τι λέει το μηλίγγι σου! λ. μηλίγγι·
- τι σου είναι το μυαλό! θαυμαστική έκφραση για το τι μπορεί να σκεφτεί ή να φανταστεί κάποιος: «και για να δεις εσύ τι σου είναι το μυαλό, φαντάστηκα πως ήμουν αστροναύτης!». (Λαϊκό τραγούδι: χθες το βράδυ στ' όνειρό μου **τι σου είναι το μυαλό. Μπήκαν λέει περιστέρια στο στρατώνα**)·
- τίναξε τα μυαλά του, βλ. φρ. τίναξε τα μυαλά του στον αέρα. (Λαϊκό τραγούδι: προτού τα βάσανά μου γίνουνε πιο πολλά, πάρε πιστόλι πιο καλά και **τίναξέ μου τα μυαλά**)·
- τίναξε τα μυαλά του στον αέρα, αυτοκτόνησε με πυροβόλο όπλο πυροβολώντας στο κεφάλι του: «μπήκε πολύ μέσα με την τελευταία δουλειά που έκανε, και για να μην πάει φυλακή, τίναξε τα μυαλά του στον αέρα»·
- το βάζει το μυαλό σου; βλ. συνηθέστ. το βάζει ο νους σου; λ. νους·
- το μυαλό μου θόλωσε απ' την πείνα, βλ. λ. [πείνα](#)·
- το μυαλό του δεν παίρνει στροφές, βλ. φρ. δεν παίρνει στροφές το μυαλό του·
- το μυαλό του είναι όλο στο πονηρό, σκέφτεται συνέχεια το σεξ: «απ' τη μέρα που ένωσε τη γλύκα της γυναίκας ο γιος μου, το μυαλό του είναι όλο στο πονηρό»·
- το μυαλό του έκανε τιλτ ή έκανε τιλτ το μυαλό του, βλ. λ. [τιλτ](#)·
- το μυαλό του κόβει ξουράφι βλ. συνηθέστ. έχει μυαλό ξουράφι·
- το μυαλό του πάει αλλού ή πάει αλλού το μυαλό του, σκέφτεται, υποθέτει κάτι, ιδίως κακό, που είναι διαφορετικό από την πραγματικότητα: «μην έχεις πολλά αστεία με τη γυναίκα του, γιατί το μυαλό του πάει αλλού». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το αμέσως·
- το μυαλό του πάει στο κακό ή πάει στο κακό το μυαλό του, **α.** σκέφτεται άσχημες, οδυνηρές καταστάσεις ή συνέπειες: «κάθε φορά που τον καλεί ο διευθυντής του, το μυαλό του πάει στο κακό». **β.** σκέφτεται μοιραία γεγονότα, ιδίως όταν κάποιος αργοπορεί να φτάσει κάπου: «όταν αργούν τα παιδιά του να γυρίσουν το βράδυ στο σπίτι, πάει στο κακό το μυαλό του». Συνήθως μετά το ρ. της φρ., ακολουθεί το αμέσως ή το όλο ή το πάντα·

- το μυαλό του πετάει αλλού ή πετάει αλλού το μυαλό του, βλ. φρ. έχει αλλού το μυαλό του·
- το μυαλό του τρέχει αλλού ή τρέχει αλλού το μυαλό του, βλ. φρ. έχει αλλού το μυαλό του·
- το πίσω μέρος του μυαλού (κάποιου), οι κρυφές, οι απώτερες σκέψεις κάποιου: «κανείς μας δεν ξέρει τι έχει στο πίσω μέρος του μυαλού του»·
- το 'χω στο μυαλό μου, βλ. φρ. το 'χω στο νου μου, λ. νους·
- το χωράει το μυαλό σου; μπορείς να το φανταστείς; μπορείς να το πιστέψεις; μπορείς να το διανοηθείς(;): «το χωράει το μυαλό σου, μετά από τέτοια αγάπη που είχαν, να φτάσουν στο χωρισμό;»·
- τον βγάζω απ' το μυαλό μου, παύω να τον σκέφτομαι και, κατ' επέκταση, παύω να ενδιαφέρομαι γι' αυτόν: «απ' τη στιγμή που ο ίδιος δε θέλει να ενδιαφερθεί για τη δουλειά του, τον έβγαλα κι εγώ απ' το μυαλό μου». (Λαϊκό τραγούδι: και για να μην τρελαθώ, γυρίζω τις νύχτες, για να μην τρελαθώ, χορεύω στις πίστες και να σε βγάλω απ' το μυαλό μου προσπαθώ)·
- τον έχω στο μυαλό μου, βλ. φρ. τον έχω στο νου μου, λ. νους·
- τόσο δουλεύει το μυαλό του, βλ. φρ. τόσο κόβει το μυαλό του·
- τόσο κόβει το μυαλό του, (υποτιμητικά) δεν έχει τη δυνατότητα να κατανοήσει σοβαρά πράγματα: «μην του πέζεις τον άνθρωπο να καταλάβει πώς λειτουργεί το σύστημα, αφού τόσο κόβει το μυαλό του»·
- τόσο φτάνει το μυαλό του, βλ. φρ. τόσο κόβει το μυαλό του·
- του αλλάζω τα μυαλά ή του αλλάζω το μυαλό, βλ. φρ. του γυρίζω τα μυαλά·
- του βάζω μυαλό, τον συνετίζω, τον σωφρονίζω: «αν δε του βάλεις μυαλό εσύ που σε υπολογίζει, τότε δε θα μπορέσει κανένας άλλος»·
- του γεμίζω το μυαλό, πείθω κάποιον για κάτι καλό ή κακό: «με το πες πες του γέμισα το μυαλό να πάρει τη δουλειά και τώρα με σχωρνάει || εσύ φταις, που του γέμισες το μυαλό μ' αυτές τις ιδέες και κάθετα όλη τη μέρα και τεμπελιάζει»·
- του γυρίζω τα μυαλά ή του γυρίζω το μυαλό, τον κάνω να αλλάξει γνώμη, τακτική, να ενεργήσει διαφορετικά από ό,τι σχεδίαζε, ιδίως έπειτα από επίμονη κουβέντα ή επίμονες συμβουλές: «ήταν έτοιμος να συνεργαστεί μαζί τους, αλλά μόρεσα και του γύρισα τα μυαλά και τους άφησε στα κρύα του λουτρού». (Λαϊκό τραγούδι: όσα κι αν μου πεις, του κάκου, **τα μυαλά μου δε γυρνάς, τράβα, φύγε μακριά μου, την καρδιά σου μη χαλάς**)· βλ. και φρ. του γυρίζω το νου, λ. νους·
- του 'κανα το μυαλό κουρκούτι, ε την ακατάσχετη φλυαρία μου, με την πολυλογία μου, τον έκανα να χάσει την πνευματική του διαύγεια: «τον είχα δυο ώρες συνέχεια στο μπλαμπλά και του 'κανα το μυαλό κουρκούτι»·
- του λείπει το μυαλό, δεν έχει μυαλό, είναι κουτός, ανόητος, βλάκας: «μην παίρνεις στα σοβαρά τα καμώματά του, γιατί του λείπει το μυαλό του φουκαρά»·
- του παίρνω τα μυαλά ή του παίρνω το μυαλό, **α.** τον κάνω να με ερωτευτεί παράφορα, τον ξελογιάζω, τον ξεμυαλίζω: «αυτή η παρδαλή του πήρε τα μυαλά και διέλυσε την οικογένεια του». (Λαϊκό τραγούδι: βρε αλάνη, μη γυρεύεις να με βάλεις σε μπελά, να 'χεις κι άλλες γιαβουκλούδες να **σου παίρνουν τα μυαλά**). **β.** τον απασχολώ διαρκώς και τον κάνω να αλλάξει συμπεριφορά: «του πήρε τα μυαλά η νέα δουλειά που ανέλαβε κι έχει εξαφανιστεί απ' τα γνωστά μας στέκια». **γ.** τον εκνευρίζω, του χαλώ την ησυχία: «αν είναι να μου πάρεις το μυαλό με τις φωνές σου, να στο κάνω το χατίρι να ησυχάσω!»·
- του πιπιλίζω το μυαλό, του επαναλαμβάνω επίμονα κάτι για να προχωρήσει σε κάποια ενέργεια: «απ' τη μέρα

που του 'πεσε το λαχείο, του πιπιλίζω το μυαλό να κάνουμε μαζί μια δουλειά || πηγαίνω κάθε μέρα στο γραφείο του και του πιπιλίζω το μυαλό ν' αποσύρει τη μήνυση που έκανε σε κάποιον φίλο μου»·

- του σηκώνω τα μυαλά ή του σηκώνω το μυαλό, βλ. συνηθέστ. του ξεσηκώνω τα μυαλά·

- του 'στριψε το μυαλό, τρελάθηκε, παραφρόνησε: «περνούσε τέτοιες δυσκολίες, που του 'στριψε το μυαλό, γιατί δεν μπορούσε να βρει διέξοδο». (Λαϊκό τραγούδι: φοβούμαι μήπως τηνε πάθω για καλά κι απ' την αγάπη μου **μού στρίψουν τα μυαλά**)·

- του τίναξε τα μυαλά στον αέρα, τον σκότωσε πυροβολώντας τον στο κεφάλι: «ένα βράδυ τον παραφύλαξε σ' ένα στενό και του τίναξε τα μυαλά στον αέρα»·

- του φουσκώνω τα μυαλά ή του φουσκώνω το μυαλό, τον κάνω να πιστεύει πράγματα που είναι εκτός πραγματικότητας: «του φούσκωσε τα μυαλά και νομίζει πως μπορεί με πενταροδεκάρες να στήσει ολόκληρη επιχείρηση»· βλ. και φρ. του ξεσηκώνω τα μυαλά·

- τρέχει αλλού το μυαλό μου ή τρέχει το μυαλό μου αλλού, σκέφτομαι πράγματα που δεν έχουν σχέση με αυτά που κουβεντιάζονται μπροστά μου κάποια συγκεκριμένη στιγμή ή που δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα: «δεν καταλαβαίνω τίποτα, παιδιά, απ' ό,τι λέτε, γιατί εμένα τρέχει αλλού το μυαλό μου»·

- τροχίζω το μυαλό μου, βλ. συνηθέστ. ακονίζω το μυαλό μου·

- τυπώνω στο μυαλό μου (κάποιον ή κάτι), συγκρατώ στη μνήμη μου, εντυπώνω στη μνήμη μου κάποιον ή κάτι: «όταν δω κάποιον μια φορά, δεν τον ξεχνώ, γιατί τον τυπώνω στο μυαλό μου || μια φορά είδα εκείνον τον πίνακα και τον τύπωσα στο μυαλό μου». Πολλές φορές, μετά τό ρ. της φρ. ακολουθεί το καλά·

- φέρνω στο μυαλό μου, **α.** ενθυμούμαι: «δεν μπορώ να φέρω στο μυαλό μου τα χαρακτηριστικά του προσώπου του || δεν μπορώ να φέρω στο μυαλό μου τι ακριβώς μου είπε αυτός ο άνθρωπος». **β.** αναλογίζομαι, αναπολώ: «πάντα φέρνω στο μυαλό μου τις όμορφες στιγμές που περάσαμε μαζί»·

- φράκαρε το μυαλό μου ή φρακάρισε το μυαλό μου, βλ. φρ. μπλόκαρε το μυαλό μου·

- φτωχό είναι το μυαλό σου, βλ. λ. [φτωχός](#)·

- φύρανε το μυαλό του, αποβλακώθηκε, ιδίως λόγω γήρατος, ξεκούτιανε, ξεμωράθηκε: «έχει πάει εκατό χρονών ο άνθρωπος κι εσύ απορείς γιατί φύρανε το μυαλό του;»·

- χάνω τα μυαλά μου ή χάνω το μυαλό μου, **α.** σαστίζω, τα χάνω από τη μεγάλη έκπληξη που νιώθω: «έχασα τα μυαλά μου, μόλις τον είδα με την καινούρια αυτοκινητάρα του». (Λαϊκό τραγούδι: γι' αυτό και αποφάσισα να γίν' αριστοκράτης· κάθε μικρή που θα με δει θα χάνει τα μυαλά της). **β.** χάνω το λογικό μου, τρελαίνομαι: «απ' τη μέρα που τον χώρισε η γυναίκα του, έχασε ο καημένος το μυαλό του και δεν ξέρει τι κάνει». (Λαϊκό τραγούδι: τώρα σε βλέπω κι έρχεσαι απ' τη γωνιά του δρόμου και σχίζεται η καρδούλα μου και **χάνω το μυαλό μου**)·

- χαράζω στο μυαλό μου, βλ. φρ. χαράζω στη μνήμη μου, λ. μνήμη·

- χύθηκαν τα μυαλά του, τραυματίστηκε θανατηφόρα από ισχυρό χτύπημα που δέχτηκε στο κεφάλι: «έπεσε ολόκληρο καντρόνι στο κεφάλι του και χύθηκαν τα μυαλά του». Όταν πρόκειται για θανατηφόρο τροχαίο, ακούγεται συχνά η φρ. χύθηκαν τα μυαλά του στην άσφαλο·

- ως εκεί πάει το μυαλό του, βλ. φρ. ως εκεί φτάνει το μυαλό του·

- ως εκεί φτάνει το μυαλό του, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, δεν έχει ευρεία αντίληψη, είναι κοντόφθαλμο: «δεν μπορεί να καταλάβει πως χωρίς νέα τεχνολογία δεν μπορεί να μπει στη μάχη του ανταγωνισμού, αλλά βλέπει, ως εκεί φτάνει το μυαλό του»·